

Referat av:

Onsdagsföreläsningen på Ekocentrum den 10/2 2010

Arrangörer: Göteborgs Miljövetenskapliga Centrum (GMV) och Ekocentrum

COP 15 - Resultat och reflektioner från FN:s klimatmöte i Köpenhamn

**Medverkande: Ulf Molau, Växt- och miljövetenskaper, Göteborgs universitet
Eskil Mattsson, Geovetenskaper, Göteborgs universitet
Daniel Johansson, Fysisk resursteori, Chalmers**

Referatskribent: Johanna Ageborg

Ett stort intresse hade visats för denna föreläsning, salen blev helt fullsatt och senare skulle många frågor och synpunkter på ämnet komma upp. Kvällen inleddes med att representanter från både Ekocentrum och GMV hälsade välkomna och berättade om sina respektive verksamheter, och sedan presenterades den första föreläsaren; Ulf Molau.

Ulf är i grunden biolog och forskar nu kring arktisk ekologi och klimatförändringar. Han har dessutom medverkat i IPCC:s klimatrapport, och inledde sin föreläsning med att berätta om bakgrunden till FN:s klimatmöten.

Den första miljökonferensen i FN:s regi hölls i Stockholm 1972, och 1987 kom den kända Brundtland-rapporten som bland annat populariserade uttrycket ”hållbar utveckling”. Ulf berättade att Gro Harlem Brundtland idag jobbar för WHO och själv hade varit på Köpenhamnmötet och hållit ett uppskattat tal.

Ulf fortsatte med att berätta om nästa stora hållpunkt i klimatdebatten som blev Riokonferensen 1992, då det första COP (Conference of the Parties) – mötet hölls. Här utarbetades bland annat Riodeklarationen, Agenda 21 och Skogsprinciperna. Han gav oss även en kortare beskrivning av de internationella aktörer som finns när det gäller klimatfrågor, samt vad IPCC har till uppgift, vilket framförallt är att sammanställa forskning och data.

Sedan följde Ulfs reflektioner på klimatmötet i Köpenhamn. Han ansåg att det fanns flera orsaker till varför mötet inte fick de resultat de flesta hade önskat. Den ena var att tjänstemännen i SBSTA, de som ska motta forskningsrapporterna och omsätta dem till beslut, inte hade gjort jobbet tillräckligt bra. Det andra var att det krävs konsensus, det vill säga att alla är överens, i beslut som innefattar mer än 180 parter, och på klimatmötet medverkade 192 länder. Det tredje felet var att förarbetet var för snabbt och dåligt gjort, samt att ordförandeskapet från Danmarks håll var bra den första veckan, när den tidigare miljöministern Connie Hedegaard satt på posten, men dåligt den andra veckan, när den danske statsministern Lars Lökke Rasmussen tog över.

Något som dock gick åt rätt håll i förhandlingarna var diskussionerna angående REDD + programmet, vilket står för Reducing Emissions from Deforestation and Degredation och Maintenance of biodiversity har tillagts. Programmet har antagits eftersom att avskogningen står för 18% av koldioxidtillförseln till atmosfären, i och med att man avlägsnar växtlighet som kan ta

upp koldioxid. Ulf berättade även lite om hur man i samband med återbeskogning börjat införa utländska träd, vilka kan visa sig invasiva och vara förödande för den inhemska växtligheten.

Ulf Molau avslutade sedan med att delge oss lite av vad han och hans kollegor forskar kring just nu, vilket handlar mycket om bibehållande av biologisk mångfald, framförallt i arktiska och alpina klimat. Dessa miljöer är mycket känsliga för klimatförändringar, eftersom att dessa är de kallaste platser som finns och organismerna som lever där inte får någonstans att ta vägen vid en eventuell uppvärmning.

Därefter tog Eskil Mattson över. Eskil är doktorand i naturgeografi på institutionen för geovetenskaper på Göteborgs universitet och forskar just nu kring mätningar av kolinnehåll i träd på Sri Lanka.

Han berättade att första veckan på COP 15-mötet användes till att förbereda arbetet åt de ministrar som anlände andra veckan. Precis som Ulf också berättade så fick man dock svårt att komma överens, i och med att en del länder ville ha kvar Kyoto-protokollet och andra ett nytt klimatavtal som inbegrep fler länder och större andel utsläpp. Man nådde alltså inte konsensus och därför noterades endast Köpenhamnsöverenskommelsen av COP 15, istället för att bli ett bindande avtal med ett slutdatum och konkreta siffror för kort – och långsiktiga mål. Förhandlingarna ska återupptas under COP 16 i Cancún, Mexico, under november och december i år.

Det man dock kom fram till i Köpenhamn var bland annat att den globala medeltemperaturen inte ska stiga med mer än 2° C, och 30 miljarder amerikanska dollar ska på tre år överföras från I-länder till U-länder för klimatåtgärder. Från 2020 ska denna summa uppgå till 100 miljarder dollar årligen. Det framgick dock inte i Köpenhamn hur mycket varje land ska bidra med.

Eskil gav oss därefter en kortare rapport över vad som hänt efter mötet, och där kan man bland annat se att endast 2 av världens 10 rikaste länder lämnat in åtgärdsplaner som ser ut att kunna nå målet om en temperaturhöjning under 2°C. Han avslutade sedan med att reflektera över det faktum att beslutsfattarna under Köpenhamnmötet varit trötta och nedstämda, och många av representanterna från de mindre länderna hade inte haft någon att byta av med så att de kunde få lite sömn. Detta anser många vara ett nederlag för FN-systemet, att små, utsatta länder ofta inte får komma till tals, och att det bildas grupperingar, exempelvis genom G8, G20 etc. FN ska ju vara det forum där alla får göra sin röst hörd.

Avslutande talare var Daniel Johansson, som är forskare i fysisk resursteori på Chalmers och sitter mest med modeller av olika slag för att klarlägga sambanden mellan klimat, energi och ekonomi. Han började med att ta upp svårigheten med att komma överens under Köpenhamnmötet, och ansåg precis som de föregående talarna att mycket berodde på att det var så många länder som skulle uppnå konsensus, men också för att det handlade om stora ekonomiska, sociala och miljömässiga intressen där det ligger stora summor pengar. Det finns även en rad särintressen som vill påverka, som OPEC (Organization of the Petroleum Exporting Countries) och AOSIS (Alliance of the Small Island States). De sistnämnda vill ha ett mycket kraftfullt avtal med höga klimatmål i och med att dessa länder riskerar att översvämmas om medeltemperaturen på jorden fortsätter att stiga.

Det är också ett problem att världens länder bidrar till olika stora koldioxidutsläpp. Till exempel släpper varje person i USA ut i genomsnitt 20 ton CO₂ per år, i Indien ligger siffran på 2 ton CO₂ per år, och detta, tillsammans med att i-länder generellt är rikare och har orsakat stora delen av de historiska utsläppen av växthusgaser, använder Indien och andra utvecklingsländer som argument till varför i-länderna borde ta större ansvar än andra i klimatfrågan. USA å sin sida hävdar att det är allas sak att ta itu med, mycket eftersom att industrierna och produktionen ökar i U-länderna och de snart kommer gå om I-länderna i utsläppsmängd. U-ländernas ekonomiska utveckling går

väldigt snabbt, och de är även många fler än vi. Naturligtvis är det vi i västvärlden som har orsakat de problem med global uppvärmning vi ser idag, men för att det inte ska bli ännu värre bör utsläppen i samtliga länder ses över och hindras från att öka för mycket.

Vidare diskuterade Daniel det faktum att det idag fortfarande finns stora osäkerheter i klimatvetenskapen, och att det är ett problem att man inte riktigt kan fastställa klimatkänsligheten, det vill säga hur mycket temperaturen höjs om man tillsätter en viss mängd av växthusgaser till atmosfären. Detta är en viktig punkt eftersom det avgör var man ska lägga målen för utsläppsminskning. Han visade ett antal diagram över utsläppsmål för USA och EU, och sedan en modell på Internet där man kan testa olika utsläppsscenario. Bland annat visade han hur de mål som USA och EU satt upp idag inte alls är tillräckliga för 2 °C-målet. Man kan själv gå in på webbsidorna www.chalmers.se/ee/ccc (för världens totala utsläpp) och www.chalmers.se/ee/ccc2 (för indelning i I- och U-länder) och testa hur olika utsläpp förändrar temperaturen på Jorden.

Daniel avslutade med att även han reflekterade över att Köpenhamnsmötet resultat inte var tillfredsställande om man menar allvar med att försöka minska den globala uppvärmningen, och han tyckte även att överföring av ny energiteknik och andra ekonomiska transfereringar riktade mot klimatåtgärder från i- till u-länder är centrala om man ska lyckas att drastiskt minska utsläppen av växthusgaser.

Efter denna intressanta föreläsning med engagerade och kunniga forskare gavs det möjlighet till att ställa frågor. Här togs problemen med biobränslen upp, och även befolkningsökningen som en viktig orsak till de miljöproblem vi ser idag. Det diskuterades ytterligare om att det framförallt är I-länderna som bör ta det största ansvaret för att åtgärda problemen, och att det kan bli en stor fråga i framtiden att subventionera klimatvänlig teknik för U-länderna, samt även handla mer med utsläppsrätter. Det konstaterades avslutningsvis att en stor del av problemet ligger i att lösningar på klimatfrågan är något som tar tid, exempelvis eftersom att om vi idag stoppade alla utsläpp av växthusgaser i världen ändå skulle se en temperaturhöjning på 0,2°C på grund av allt vi redan släppt ut. Politiker har svårt att fatta drastiska beslut eftersom att förbättringen ändå inte kommer att visa sig under mandatperioden.

Frågorna var många och tiden knapp, därför hänvisades åhörarna till att maila föreläsarna.

Onsdagsföredragen genomförs i samverkan med Studieförbundet Göteborg.

Anm. Innehållet i föreläsningarna återspeglar inte nödvändigtvis de ställningstaganden som Ekocentrum ställer sig bakom. Ekocentrum är en fristående, religiöst och partipolitiskt obunden organisation.

Mer om onsdagsföredragen på www.ekocentrum.se

Stiftelsen Ekocentrum, Aschebergsg 44, 411 33 Göteborg, tel 031-7050740, www.ekocentrum.se

---

Referatet har producerats med stöd av Miljönämnden i Västra Götalandsregionen.